

www.nfunorge.org
Youngstorget 2B, 0181 Oslo
Postboks 8954, Youngstorget,
0028 Oslo
Telefon: 22 39 60 50
Telefaks: 22 39 60 60
E-post: post@nfunorge.org
www-facebook.com/NFU norge

Barne- og familiedepartementet

31.10.2019

Høring om politiattest for personer som er i kontakt med mindreårige - helhetlig gjennomgang av interdepartemental arbeidsgruppe

Det vises til høringsnotat fra Barne- og familiedepartementet vedrørende ovennevnte høring.

Innledning

Norsk forbund for utviklingshemmede (NFU) er en menneskerettsorganisasjon, som arbeider for full deltakelse og likeverd, og mot diskriminering. NFU skal ivareta interessen til mennesker med utviklingshemming og deres familier, overfor sentrale, regionale og lokale myndigheter. NFU har ca. 8500 medlemmer.

På områder der det offentlige har et overordnet ansvar for en tjeneste, eller tilbyr en tjeneste overfor mindreårige, mener arbeidsgruppen at det offentlige har et særskilt ansvar for å forebygge overgrep og at det som hovedregel bør kreves politiattest. Barn er en sårbar gruppe og NFU er enige med arbeidsgruppen om at det offentlige har et særskilt ansvar for å forebygge overgrep og at det dermed som hovedregel bør kreves politiattest.

NFU har merknader til følgende punkt i rapporten:

- Punkt 3.2.2 - Helse og omsorgstjenesten

Punkt 4.3 - Områder der det bør innføres vandelskontroll

Områder der arbeidsgruppen mener det bør innføres nye hjemler til krav om politiattest: ansatte ved familievernkontorer, eksterne meklere etter barneloven og ekteskapsloven, offentlig oppnevnte sakkyndige i saker etter barnevernloven og i saker for domstolen etter barneloven, representant for barnet i saker for domstolen etter barneloven, ansatte ved Barneombudet, ansatte ved skoler som omfattes av voksenopplæringsloven kapittel 4, og personer som organiserer treningsvirksomhet for mindreårige som ikke skjer i regi av frivillige organisasjoner eller i samarbeid med det offentlige.

NFU støtter arbeidsgruppens forslag om hvilke områder det bør innføres nye hjemler til krav om vandelskontroll.

Punkt 4.4 - Områder der det ikke bør innføres vandelskontroll

Områder der arbeidsgruppen mener det ikke bør innføres vandelskontroll:
sakkyndige som oppnevnes av private parter i saker etter barnevernloven og i saker for domstolen etter barneloven, private barnevakter som formildes gjennom et firma, et nettsted el., ansatte som passer barn på kjøpesentre og treningssentre, ansatte ved fornøynelses- og temparker, lekeland mv., uformell egenorganisert treningsvirksomhet og Den kulturelle skolesekken.

NFU er enige med arbeidsgruppens konklusjoner om at det ikke er nødvendig å innføre vandelskontroll for disse gruppene.

Punkt 3.2.2 - Helse og omsorgstjenesten

Den som skal yte spesialisthelsetjenester og tannhelsetjenester til barn skal fremlegge barneomsorgsattest etter helsepersonelloven § 20 a første ledd. Dette gjelder også sommervikarer, ekstravakter, elever og studenter eller lignende. Helsepersonells medhjelper likestilles med helsepersonell.

Plikten omfatter ikke personer som bare sporadisk yter slike tjenester og som i alminnelighet ikke vil være alene med barn eller personer med utviklingshemming, jf. helsepersonelloven § 20 a tredje ledd. Det fremgår av forarbeidene til bestemmelsen at «det overordnede vurderingstema vil uansett ansettelsesforhold, være hvorvidt personellet ved utøvelsen av sitt arbeid kan komme i situasjoner med barnet eller den utviklingshemmede hvor seksuelle overgrep kan finne sted». jf. Ot.prp. nr. 86 (2005–2006) punkt 2.6.5.3.

NFU vil her bemerke:

For å oppnå formålet til arbeidsgruppen om «å forhindre at personer i ansettelsesforhold, verv eller lignende som allerede er dømt, siktet eller tiltalt for overgrep mot mindreårige, får stillinger eller kommer i posisjoner der de kan begå nye overgrep», mener NFU at det bør fremgå av lovteksten hvordan unntaket skal tolkes da lovteksten er mer tilgjengelig for allmennheten.

NFU vil her trekke frem rapporten «Mellom frihet og beskyttelse?: Vold og seksuelle overgrep mot mennesker med psykisk utviklingshemming, en kunnskapsoversikt» skrevet av Nasjonalt kunnskapssenter for vold og traumatisk stress (NKVTS) i 2013, av rapporten fremgår det at personer med utviklingshemming er veldig sårbare for å bli utsatt for seksuelle overgrep. Årsaker til dette kan være at mennesker med utviklingshemming er vant til at tjenestetilbydere kommer tett innpå deres intimsoner, og at de er blitt opplært til å stole på nye personer. I tillegg er mange utviklingshemmede ute av stand til å formidle at de har blitt utsatt for overgrep.

Dette underbygger NFU sitt standpunkt om at det bør fremgå tydeligere av lovteksten hvordan unntaket i helsepersonelloven § 20 a tredje ledd skal tolkes, for å forhindre overgrep på barn og utviklingshemmede.

NFU mener på denne bakgrunn at det bør fremgå av ordlyden i helsepersonelloven § 20 a tredje ledd at det ved tolkning av unntaket skal tas utgangspunkt i om

personen ved utøvelsen av sitt arbeid kan komme i en situasjon med barnet slik at et seksuelt overgrep kan finne sted.

Med vennlig hilsen

Hedvig Ekberg
Generalsekretær

Ingvild Østerby
Juridisk rådgiver